

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כַּמָּה יָפָה וְנָאָה זֶה שְׁאִמְרַתְךָ, אֲשֶׁרִי דְרַכְנֵנוּ, שְׂכַמְה דְּכָרִים עֲלִיּוּנִים קְדוּשִׁים הִרְחַנּוּ אוֹתָם וְרָאִיתִי. וְאוֹתוֹ יְהוּדֵי הִיָּה שֵׁם לַפְּנִיָּהּ. אָמַר לָהֶם: חַכְמִים, כָּל הַדְּבָרִים הִלְלוּ כַּמָּה טוֹבִים, וּדְבָרִים עֲלִיּוּנִים קְדוּשִׁים הֵם. מַה זֶה שְׂכַתּוֹב אַחֲרָיו (שם) יִמְצָאֵהוּ בְּאַרְץ מְדַבֵּר וְכוּ'?

אָמַר לוֹ: אִם יִדְעַתְּ בּוֹ דְּבַר - אָמַר, שְׁהֵרִי הַדְּבַר הַזֶּה פְּרֻשׁוֹהוּ בְּאַבְרָהָם, שִׁמְצָא אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאַרְץ שְׁעוֹבָדִים עֲבוּדָה זָרָה, וְאִין מִפְּרִים אֶת אֱמוּנַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲלֵא כָּלֵם הָיוּ טוֹעִים אַחַר עֲבוּדָה זָרָה, וְקַם אַבְרָהָם, וְהַפְּרִיחַ בִּינֵיהֶם עֲנָף אֶחָד שֶׁלֵם לַפְּנֵי רַבּוֹן הָעוֹלָם, וּמִצָּא אוֹתוֹ שֵׁם.

מַה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? נִטַּל אֶת אוֹתוֹ הָעֲנָף, וְנִטַּע אוֹתוֹ וְהִשְׁקָה אוֹתוֹ, וְהִשְׁתַּדַּל עָלָיו, וְעָקַר אוֹתוֹ מִשָּׁם, וְשִׁתַּל אוֹתוֹ בְּאַרְץ אַחֲרָת, שְׂכַתּוֹב (בראשית יב) לָךְ לָךְ מֵאַרְצֶךָ וּמִמּוֹלְדֹתֶךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ. וְעָשָׂה מִמֶּנּוּ עֵם קְדוֹשׁ, וְזוֹ הַמְּצִיאָה שִׁמְצָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאַרְץ שְׁלֵא הָאֱמִינוּ בַּקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלֹא יָדְעוּ מִי הוּא.

אָמַר אוֹתוֹ יְהוּדֵי: וְדַאי יָפָה הוּא, וְהַכֵּל נָאָה. אֲבָל יֵשׁ לְשֵׁאל, אִם אַבְרָהָם הִיָּה דְיוֹקָן (דְּרַגְוָה עֲלִיּוּנָה בְּלָה הִיא דְּמוּת, וְצִרִיכָה לְהִיּוֹת דְּמוּת, שְׁהֵרִי אַבְרָהָם מִמְּקוֹם הַזֶּה, וְנִצָּא, וְאַבְרָהָם לְמִשָּׁה כַּךְ צִרְיָךְ) שְׁהֶצְטַרְךָ, וְעוֹד, שְׁהֵרִי הַכְּתוּב לֹא מוֹכִיחַ עַל אַבְרָהָם כָּלֵל, וְלֹא הִזְכִּיר אֶת אַבְרָהָם, וְלֹא אֶת יִצְחָק, אֲלֵא אֶת יַעֲקֹב לְבַדּוֹ, שְׂכַתּוֹב (דְּבָרִים לב) כִּי חָלַק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ, וְכַתּוּב אַחֲרָיו יִמְצָאֵהוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: עִם כָּל זֶה לֹא קָשָׁה כְּאֵן, שְׁהֵרִי אַבְרָהָם מְצָאנוּ שִׁימְצָא מִתּוֹךְ עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה,

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כַּמָּה יָאוֹת וְשִׁפִּיר הָאִי דְּאִמְרַתְךָ, זַפְּאָה אוֹרְחָא דִּילָן, דְּכַמָּה מְלִין עֵילְאִין קְדִישִׁין רוּחְחָנָא לוֹן וְחַמִּינָא. וְהָהוּא יוֹדָאי הָוָה תַּמָּן לְקַמִּייהוּ. אָמַר לוֹן, רַבָּנָן, כָּל מְלִין אֵלִין, כַּמָּה טְבָאן, וּמְלִין עֵילְאִין קְדִישִׁין נִינְהוּ. מַהוּ דְּכַתִּיב, בְּתַרִּיהַ, (שם ע')

יִמְצָאֵהוּ בְּאַרְץ מְדַבֵּר וְכוּ'. אָמַר לִיה, אִי יִדְעַתְּ בִּיה מְלָה, אִימָא. דְּהָא מְלָה דָּא אוֹקְמוּהָ בְּאַבְרָהָם, דְּאִשְׁפַּח לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא דְּפִלְחֵי עֲבוּדָה זָרָה, וְלֹא הָוּוּ יִדְעֵי בְּמַהִימְנוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲלֵא פְּלָהוּ הָוּוּ טְעָאן בְּתַר עֲבוּדָה זָרָה, וְקַם אַבְרָהָם, וּפְרַח בִּינֵיהוּ עֲנָפָא חָדָא שְׁלִים, קְדָם מְאָרִי דְּעֵלְמָא, וְאִשְׁפַּח לִיה תַּמָּן.

מַה עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, נִטַּל לִיה לְהַהוּא עֲנָפָא, וְנִטַּע לִיה, וְאִשְׁקִי לִיה, וְאִשְׁתַּדַּל עֲלֵיה, וְאִעֲקַר לִיה מִתַּמָּן, וְאִשְׁתִּיל לִיה בְּאַרְעָא אַחֲרָא. דְּכַתִּיב, (בראשית יב א) לָךְ לָךְ מֵאַרְצֶךָ וּמִמּוֹלְדֹתֶךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ. וְעֲבַד מִנֵּיהַ עֲמָא קְדִישָׁא, וְדָא הִיא מְצִיאָה דְּאִשְׁפַּח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא, דְּלֹא מַהִימְנָא בִּיה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלֹא יִדְעֵי מֵאֵן אִיהוּ.

אָמַר הָהוּא יוֹדָאי, וְדַאי שִׁפִּיר הוּא, וְיָאוֹת כְּלָא. אֲבָל אִית לְשֵׁאלָה, אִי אַבְרָהָם הָוָה

דְּיוֹקָנָא (דְּרַגְוָה עֲלִיּוּנָה בְּלָה הִיא דְּמוּת, וְצִרִיכָה לְהִיּוֹת דְּמוּת, שְׁהֵרִי אַבְרָהָם מִמְּקוֹם הַזֶּה, וְנִצָּא, וְאַבְרָהָם לְמִשָּׁה כַּךְ צִרְיָךְ) שְׁהֶצְטַרְךָ, וְעוֹד, שְׁהֵרִי הַכְּתוּב לֹא מוֹכִיחַ עַל אַבְרָהָם כָּלֵל, וְלֹא הִזְכִּיר אֶת אַבְרָהָם, וְלֹא אֶת יִצְחָק, אֲלֵא אֶת יַעֲקֹב לְבַדּוֹ, שְׂכַתּוֹב (דְּבָרִים לב) כִּי חָלַק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ, וְכַתּוּב אַחֲרָיו יִמְצָאֵהוּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, עִם כָּל זֶה לֹא קָשָׁיָא חָכְמָא, דְּהָא אַבְרָהָם אִשְׁפַּח דְּנִפְק מִגּוֹ פִּלְחֵי עֲבוּדָה זָרָה. וְהָכָא אָף עַל גַּב דְּיַעֲקֹב אִדְפַר,